

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКА
ПІДГОТОВКА: ІННОВАЦІЇ,
ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

**II ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

**МАТЕРІАЛИ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

Київ, 26-28 травня 2021 р.

У збірнику розміщено матеріали II Всеукраїнської навчально-наукової конференції «Доуніверситетська підготовка: інновації, виклики, перспективи», що відбувалася 26-28 травня 2021 року в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, м. Київ у форматі онлайн.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір цитат, наведених даних та термінологічних понять.

Програмний комітет

Голова Програмного комітету: ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка Володимир БУГРОВ.

Заступник голови: к.філол.н., доц., завідувачка Підготовчого відділення Київського національного університету імені Тараса Шевченка Галина УСАТЕНКО.

Науковий секретар : к.філол.н. Аліна КРУГЛІЙ.

Технічний секретар: Дмитро ЗОЗУЛЯ.

Адреса програмного комітету: Підготовче відділення Київського національного університету імені Тараса Шевченка, вул. Васильківська, 36, каб. 94.

Поштова адреса: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Володимирська, 64/13, м. Київ, 01601, Україна.

Тематичні напрямки роботи конференції:

1. Організаційно-управлінські питання, нормативна база діяльності інституцій доуніверситетської підготовки;
2. Навчально-методичні питання доуніверситетської підготовки, зокрема, навчання онлайн;
3. Соціокультурна взаємодія іноземних слухачів, студентів та викладачів в освітньому середовищі України.

ЗМІСТ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ.....	5
Богиня Л.В., Колечкіна І.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН	5
Чорна Ю. В., Чернова К.В., Завгородня Д.О. ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ СЛУХАЧІВ-ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ДОВУЗІВСЬКОГО ЕТАПУ ПІДГОТОВКИ.....	8
Дворянчикова С.Є. МОДЕЛЬ STATION ROTATION: ПЕРЕВАГИ Й ВИКЛИКИ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	14
Гладир Я.С. СПЕЦИФІКА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ КАРАНТИНУ (ПІД ЧАС ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМЦІВ)	17
Гринь Ю. В., Чорна Ю. В. ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СИСТЕМІ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	21
Ковальчук В.І. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У ФОРМАТІ ОНЛАЙН	28
Литвиненко Н.П., Місник Н.В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ	38
Карпенко С. Д. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК	41
Маковишин В.І., Родчин С.В. ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ В ЧАСІ ПАНДЕМІЇ COVID 19	46
Прищепя О. П. ДОЛАННЯ МОВЛЕННЄВОГО БАР'ЄРУ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	48
Косенко Ю.Г. КОГНІТИВНА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	49
Рева-Лєвшакова Л.В. ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ...	52
Кириченко С.С. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ (СЛУХАЧАМ).....	56
Варава С.В., Івлєва С. М. ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ: ДОСВІД Й ВИКЛИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	65

Чорна Ю. В.
старший викладач
Чернова К.В.
викладач
Завгородня Д.О.
викладач

Центр підготовки іноземних громадян
Запорізького державного медичного університету (Запоріжжя)

ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ СЛУХАЧІВ-ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ДОВУЗІВСЬКОГО ЕТАПУ ПІДГОТОВКИ

Уведення карантинних обмежень суттєво змінило сучасний освітній процес та вимоги до всіх його учасників. В першу чергу, звісно, мова йде про зміну формату навчання з очного на дистанційну форму. Очевидно, що дистанційна освіта – це не просто форма надання освітніх послуг, це складна система, яка регулюється Положенням про дистанційне навчання, затвердженим наказом МОН від 8 вересня 2020 року №1115 та включає багато компонентів .

Задля успішного функціонування дистанційний освітній процес потребує значної підготовки: реєстрація та авторизація слухачів на курс; реєстрація кураторів, модераторів, викладачів; створення навчальних команд/ класів; регулювання рівнів доступу до дистанційних ресурсів; розміщення різного типу і структури інформаційних та навчальних матеріалів; створення, модернізація, адаптація до вимог дистанційної освіти навчальних матеріалів різних форматів (навчальні плани та навчальні робочі програми дисципліни, навчально-методичні комплекси, електронні підручники, навчальні посібники, тренінгові комп'ютерні програми, методичні розробки до практичних занять та завдань для самостійної роботи, комплекси тестових завдань, навчальні відео та аудіо матеріали, посилання на освітні, наукові та інші ресурси, глосарій тощо).

В процесі дистанційного навчання потрібно вирішувати такі питання, як: регулювання взаємодії учасників дистанційного навчання; технічна підтримка онлайн занять; реалізація та технічний супровід контрольних заходів та ін.

Оскільки необхідність широкого впровадження такої форми навчання, яка є компіляцією традиційних форм надання освітніх послуг та новітніх технологій, виникла нещодавно, створення відповідної методичної бази отримує першочергове значення для ЗВО України. Дослідження проблем дистанційної освіти та інформаційних технологій ведеться у багатьох аспектах, таких як вплив інформаційних технологій на зміст освіти (І.В. Роберт, В.В. Кузнецов, А.П. Єршов, В.С. Ледньов, Є.І. Машбиц, і ін.); концептуальні засади сучасної освіти в умовах інформатизації (А. Субетто, В.П. Симонов, В. І. Зверєва та ін.); розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (А.А. Андрєєв, А.А. Ахаян, М.Ю. Бухаркін, Е.С. Полат, М. В. Моїсеєва та ін.).

Безумовно, у більшій мірі ефективність дистанційного навчання залежить від педагогічної, змістової складової дистанційного навчання, адже головною метою освіти є не тільки формування знань, умінь та навичок з дисципліни, але і сприяння творчому та інтелектуальному розвитку особистості. Психолого-педагогічні проблеми і особливості дистанційного навчання розглядали в своїх працях Б.Б. Айсмонтас, Н.Ю. Марчук, В.В. Минаков та ін.

Мета статті: розглянути особливості практичної реалізації традиційних дидактичних принципів в умовах дистанційного навчання слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки.

При створенні курсу дистанційного навчання важливо врахувати особливості цільової групи і обрати методику дистанційного навчання з урахуванням особливостей технічного забезпечення слухача. У процесі дистанційного навчання головною є самостійна пізнавальна діяльність учня (навчання, а не викладання) [6]. У порівнянні з традиційними, в інноваційних моделях навчання змінюється і взаємодія з викладачем: його активність поступається місцем активності студентів, завдання викладача – створити умови для їхньої ініціативи. Таким чином, формується нова модель взаємодії викладача-учня. У цій моделі студенти виступають повноправними учасниками, а їхня навчальна активність отримує першочергове значення. Важливо, щоб той, хто навчається, зумів самостійно здобувати знання з

допомогою різноманітних джерел інформації, і з цією інформацією зміг працювати в зручний для нього час, використовуючи різні способи пізнавальної діяльності. Самостійне опанування предметом не повинне носити пасивний характер, а навпаки, учень із самого початку має бути залучений до активної пізнавальної діяльності, що передбачає не тільки засвоєння знань, але і активне застосування отриманих навичок для розв'язання різноманітних проблем навколишньої дійсності. Загальною рисою усіх форм дистанційних освітніх технологій є акцент на самостійну роботу слухачів та вміння ефективно використовувати свій час. Ю.А. Дубровська вважає, що системотворчим фактором дидактичної системи дистанційного навчання є педагогічний супровід як управлінські дії, спрямовані на розвиток пізнавально-практичної самостійності слухачів [2]. Маючи вільний, практично не регламентований графік навчання, необхідно мати велику самомотивацію і дисциплінованість для оволодіння учбовим матеріалом і своєчасного аналізу матеріалів і виконання завдань. Тому образ слухача, який успішно використовує дистанційні освітні технології, немислимий без особливої мотивації, вміння управляти своїм часом та самодисципліни.

Фахівці у галузі дидактики вважають, що традиційні дидактичні принципи навчання є основою для дистанційної форми організації освіти, але потребують доповнення та трансформації відповідно до умов і вимог нового навчального середовища.

Один з фундаментальних принципів – це принцип гуманістичності навчання. Його сутність полягає в спрямованості навчання та освітнього процесу загалом до людини. На викладача окладається функція створення максимально комфортного навчального середовища, у якому студенти мають сприятливі умови для оволодіння матеріалом дисципліни. З одного боку, дистанційне навчання видається таким, що забезпечує сприятливі і комфортні умови для навчання, але, разом із тим, викладачі зазначають, що у слухачів спостерігається певна фрустрація (поведінка, яка наближена до заохочення мінімальних людських потреб, порушення власної працездатності) освітніх потреб, соціальна дезадаптованість та психологічна нестабільність. Одним із

способів мінімізації таких проявів є надання слухачам можливості навчатися в будь-який час та в своєму темпі. Так, маючи постійний доступ до навчально-методичних матеріалів у зручній формі (презентації, аудіо та відео-матеріали до уроку, додаткові онлайн-курси з дисципліни, тренувальні тести, завдання для самостійної роботи тощо) слухач, який навчається дистанційно, може самостійно вирішувати, коли і скільки часу йому приділяти на вивчення чи повторення матеріалу, будує для себе максимально зручний індивідуальний графік навчання, індивідуальну навчальну траєкторію, що мінімізує психологічну напругу і страх відставання у навчанні.

У цьому контексті одне з головних місць займає принцип доступності викладача для слухачів, що означає наявність у них як можливості ставити змістові запитання щодо навчального процесу, так і ділитися своїми враженнями, думками, емоціями. За умови асинхронного дистанційного навчання, коли використовується тільки відео-формат подання навчального матеріалу, або текстовий матеріал, а у якості перевірки засвоєння знань тільки тестовий контроль без безпосередньої участі викладача, це може створювати у студента психологічний дискомфорт, та відчуття взаємодії лише з інформаційною системою, а не з живою людиною і знижує мотивацію до навчання. Для вирішення цієї проблеми в процесі дистанційного навчання перш за все надається перевага синхронному формату, який означає співпрацю в режимі реального часу, учасники залучаються миттєво та у визначений час, здобувачі освіти контактують через засоби зв'язку безпосередньо з викладачами. Також за кожною академічною групою іноземних громадян закріплюється куратор, що допомагає їм пройти всі етапи мовної довузівської підготовки, контролюючи важливі терміни здачі завдань та мотивуючи слухачів до навчання. Куратор групи проводить постійний моніторинг не тільки рівня засвоєння навчального матеріалу, але й психологічного стану слухачів через організацію дидактичного діалогу, проведення виховних бесід та культурно-масових заходів, які під час карантинних обмежень змінили формат на онлайн (віртуальні екскурсії, фотоконкурси, поетичні конкурси, олімпіади з української мови тощо). Постійна взаємодія між учасниками

освітнього процесу – необхідний компонент їхнього гармонічного психологічного стану, який дозволяє покращити рівень комунікативної компетенції слухачів та підвищити ефективність засвоєння навчального матеріалу.

Важливим також є принцип педагогічної доцільності застосування нових інформаційних технологій. Нинішнє покоління 16-20-річних соціологи відносять до так званого покоління Z, якому притаманна кліповість мислення, за якого перевага надається інфографіці, а не лонгріду. Серед представників покоління Z багато гіперактивних: вони швидко перемикають увагу, їм важко зосередитися. Отже, при створенні навчально-методичних матеріалів для дистанційного навчання варто акцентувати ілюстративно - демонстративний метод, звертатися до різноманітних методів візуалізації граматичного матеріалу, засвоєння якого зазвичай викликає найбільші труднощі, в аудіо супроводі, який дублює пояснення і таким чином активізує різні канали сприйняття інформації. У контексті вивчення мови доцільним видається дозоване використання автентичних неадаптованих відео та аудіо матеріалів (інформаційні повідомлення ЗМІ на побутову тематику, інтерв'ю, репортажі про суспільно значимі події, відео з Youtube тощо), які максимально занурюють слухача у мовне середовище та обов'язково супроводжуються як завданнями у тестовому форматі задля перевірки засвоєння граматичного матеріалу, так і творчими завданнями, покликаними сформулювати та закріпити комунікативні навички. Ефективним на початковому етапі виявилось також використання у навчальному процесі онлайн-платформ для вивчення української мови як іноземної. Зокрема, для початкового рівня зручним є створений на національній платформі з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України сайт SpeakUkraine, який містить багато аудіо-матеріалів на побутову тематику (від елементарних «Знайомство», «Вітання», до більш складних, наприклад тематичні блоки «У лікарні», «Покупки», «Подорожі»), 9 видів вправ, та рівні вивчення A1-B2, що дозволяє використовувати цю онлайн-платформу для розширення лексичного мінімуму слухачів, відпрацювання фонематичних навичок, практичного

застосування отриманих знань у різноманітних комунікативних завданнях (складання діалогів за прослуханим зразком, діалогів до запропонованої ситуації тощо). Таким чином, ефективним є принцип вільного вибору інформації, яка отримується. Тобто не існує єдиного ідеального інформаційного джерела, вибір подання навчального матеріалу залежить від практичної спрямованості навчання.

У контексті дистанційного навчання неможливо не торкнутися принципу ідентифікації, який є важливим з огляду на те, що у дистанційному навчанні існує більше можливостей фальсифікації навчання, ніж у традиційній очній формі навчання, адже не завжди є можливість визначити чи сам слухач виконував завдання або здавав тест, особливо при асинхронному навчанні. Контролювати самостійність виконання контрольних заходів можна за допомогою використання технічних засобів, наприклад, відео зв'язку, та різноманітних форм контролю, які включають, передусім, завдання комунікативного характеру.

Таким чином, дистанційне навчання ставить перед педагогами нові вимоги не тільки в змістовій сфері освіти, а й у технологічній. Воно вимагає створення спеціальних інтерактивних навчальних матеріалів, які будуть відповідати основним педагогічним принципам: доцільності, наочності; системності; систематичності і послідовності. Особливого значення набули самостійна робота, вільний вибір одержуваної інформації шляхом визначеної діяльності; принцип віртуалізації освіти та системного структурування інформації; принцип інтерактивності та мультимедійності. Слід зазначити, що наведений перелік є відкритим. У процесі модернізації і інформатизації освіти спостерігаємо виникнення нових специфічних для дистанційної освіти дидактичних принципів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Elaine Allen Changing Course: Ten Years of Tracking Online Education in the United States / Elaine Allen, Jeff Seaman: Babson Survey Research Group and Quahog Research Group. – LLC, 2013.

2. Дубровская Ю.А. Педагогическое сопровождение самообразования студентов в условиях дистанционного обучения : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01: защищена 19.04.2005 / Дубровская Юлия Аркадьевна; Ленинградский гос. ун-т им. А.С. Пушкина. – СПб., 2005.

3. Полат Е.С. Теория и практика дистанционного обучения / Полат Е.С., Бухаркина М.Ю., Моисеева М.В.; Под ред. Е.С. Полат. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 416 с.

4. Сорочинский М. А. Психолого-педагогические особенности использования электронного обучения /М.А. Сорочинський // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2017. – Т. 6. – С. 274-278. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://e-koncept.ru/2017/770085.htm>.

5. Шупта О.В. Дидактичні принципи дистанційного навчання / О. В. Шупта // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького. Серія: педагогічні та психологічні науки. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ. – 2011. – № 61. – С. 131-135.

6. Юнчик В.Л. Методичні особливості дистанційного навчання / В.Л. Юнчик // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Випуск 7 (50) . – 2013. – С.110-115.

Дворянчикова С. Є.
канд. філол. наук, доцентка, доцентка кафедри іноземних мов
Київський національний університет технологій та дизайну (Київ)

МОДЕЛЬ STATION ROTATION: ПЕРЕВАГИ Й ВИКЛИКИ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Педагоги вживають термін *station rotation* (*ротація станцій*) в контексті інформування про одну з моделей змішаного навчання. Початок її всебічної розробки й запровадження датується 2010–2012 рр., наприклад, у методичних працях та практичному досвіді К. Максвела та Дж. Уайт з аналітичного центра «Інституту Крістенсена» [2], пізніше цю ідею поглиблювали Л. Слатер,